

FEJÉRMEGYEI NAPILÓ

Előfizetési árak

Felyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4-50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Felölös szerkesztő és lapfajladonos: Báranay Lajos.

Minden hétköznap este
2 órakor.
Késés és kiadéhvatal:
ent islván-ter 1.
Képfaracs
gyes szám: 4 fillér.
rdetés díjszabás szerint.

A gazda

boldogulása érdeke a nemzetnek, de bukásából is sokan huznak hasznot. A hivatalos statisztika legalább erre vall. Adatai nagyon szomorúak. És ha követnök napilapjainknak azt a politikáját, mely lehetőleg igyekszik távol tartani mindent, mi a közönséget kellemtlenül érinti, nem is beszélünk rólok. A mi áldatlan földadatunk azonban az, hogy a kellemetlenséggel nem törődve, figyelméztünk a hazafiakat a bajokra és veszedelmekre, melyek a haladásnak útját vágják. Sőt tovább megyünk. Fölvívjuk őket a segítesre, még ha biztosan tudjuk is, hogy erre kevesen hajlandók.

A birtokok gyors forgalma, ami szinte kizarja az igazán eredményes gazdálkodást, nálunk szerfölött nagy. Ezenként az esetek 4—600.000 között ingadoznak. Ez óriási szám kértén becslés 15—18.000 a végrehajtás. A huszövre viszszamenő adatok javulást nem is mutatnak, sőt az érték, mely 25-ről fölemelkedett 46 millióra. Nagyon tetemes azoknak száma, akiket a törvény erejével dobna ki az ősi birtokból. Sőt azt sem látjuk, hogy az újabb, tehát élelmesebb, gazdaságilag állítólag többséget örv elemek térfoglalása valamit javítani bírna e fájdalmas proceszszuson.

Egyenesen leverő pedig az, ha Ausztriára tekintünk, ahol a kimutatott végrehajtások 1911-ben csak 5563-at tettek ki. Németország, melynek népessége több mint háromszoros a miénknek, amely, a mint látjuk, diadalmasan küzd az ellene harcra szólított milliókkal, elenyészőn kicsiny számokat mutat azokkal szemben, melyeket Magyarországon konstátálni kénytelenek voltak. Az árverés útján tulajdonost változtató birtoktestek száma mindössze 2—3.000 között mozog évente. Sőt e keleten belül is javulást észlelhetünk. 1907-ben még 2637 volt, 1914-ben pedig már csak 1774.

Mi mindent következtethetünk, ha e számokat egymással szembe állítjuk! Az egyik oldalon a megokolatlanul nagy birtokcsere, amelyeknél veszít a tulajdonos, de vesztes az állam is, a másikon a minimumra loszorított ritka esetek, amelyek egy nagy birodalom életében szerepet igazán nem játszhatnak. Amott a törvényhozási és adminisztratív intézkedéseknek hosszú sora eredményesen védi a gazdát az elbukástól. Emiatt van a forgalomnak gyorsasága oda állítva a közgazdasági élet bajainak egyetlen orvosszere gyanánt. Ez orvosszert azonban alkalmazzuk egy félszázad óta, így most már föltehetjük a kérdést, hol van a várt eredmény?

Sokat beszélünk a többi termelésről. Elénkbe tartják a német föld-hozadékának, az osztrák gazdák fáradozásainak átlagos eredményeit és sarkaltnak re, hogy mi is arra a színvonalra emelkedjünk.

Mi pedig kivatkozunk a fölhozott szomorú számokra és megkockáztatjuk azt az állítást, hogy míg a végrehajtás alá kerülő birtokok száma csökkenni nem fog, Magyarország nem válhatik újból Középeurópa éléskamrájává.

Háború.

A nyugati harctér.

A tegnapi francia jelentés beismerte a németeknek Malancourtba való benyomulását és most a félhivatalos Havas-ügynökség szükségesnek tartja, hogy magyarázatot fűzzön ehhez a francia jelentéshez; igazabban: ehhez a német sikerhez.

A nyugati harcterek eseményeiről szólván, kell megemlékeznünk arról, hogy a párisi konferencia teljes kudarcra jutott.

Olasz harctér.

Egy repülőgépprajunk Konyovits sorhajóhadnagy vezetésével Valonát bombázta, nagy károkat okozván az olasz ütegekben, egy repülőhangárban, egy raktárban és egy repülőgéphajón.

Vöröskeresztes kitüntetések.

Minden elismerésre érdemes az a nemes lelkesedéssé, áldásos tevékenység, amelyet a fehérvári és fejérmegyei Vöröskereszt Egyesület ügybuzgó tagjai a háború kezdete óta fejtenek ki a charitás szolgálatában. Ez a nemes és hősi munka most magas helyről jött díszes elismerésben is részesült. Ferdinánd Szalvator főherceg, a Vöröskereszt Egyesület védnöke gróf Széchenyi Viktor főispánhoz ma érkezett leiratában közli, hogy Ofeltségétől nyert fölha talmazása alapján a katonai egészségügyszolgálat terén szerzett kiváló érdemeik elismerésül kitüntette:

A vöröskereszt tisztí jévényével: gróf Széchenyi Viktor.

All. ö. díszlevelénnyel: Ehrnberger Ernőné Székesfehérvár Lengyel Sándorné Martonvásár, Szőgyény Marich Julia Székesfehérvár, dr. Sajgó Gusztáv Adony, dr. Vész Ignác Sárkeresztes, Huszár Dezsőné Adony, dr. Szauer György Mór gróf Széchenyi Viktorné Székesfehérvár, dr. Kármik József Székesfehérvár, dr. Löwi Miksa Mór, Leopold Lajosné Szilfajamaj, Weil János Sóskut, Tarafás Béla Vál, dr. Hartmann József Bicske, dr. Bierbauer Viktor Székesfehérvár, Rauscher Béla Székesfehérvár, gróf Zichy Rafaelné Sárszentmihály, dr. Riedler Zsigmond Nádasladány, Heltay Jenőné Székesfehérvár, dr. Pajzs Gyula Rázalmás, gróf Györy Teréz Nagyperkáta, Szemere Béláné Felesut, Tarafás Béláné Vál, dr. Vajda Kálmán, Rázalmás, dr. Grasser József Csákvár, dr. Spitzer Vilmos Aba, dr. Kardos Sándor Felesut, dr. László Gyula Mór, báró Tranttenberg Frigyesné Mór, dr. Grünfeld Ignác Vereb, Reé Istvánné Székesfehérvár, dr. Gabler Lajos Nagyperkáta, Köstler Henrik Székesfehérvár, gróf Esterházy Erzsébet Sárosd, dr. Magyar József Káldor, dr. Vesterreicher Gyula Sárboogárd, Csöngedy Gyula Adony, dr. Sírasser Lipót Dunapentele, Huszár Agost Sárboogárd, Rostagni Flógel Carola Székesfehérvár, Korbolt László Sárosd, dr. Gölmer Károly Vál, gróf Zichy Livia Clara Adony, Laday Károly Dunapentele, gróf Esterházy Miklós Móréné Csákvár, dr. Lauschmann Gyula Székesfehérvár.

Az ezüst éremmel: Váradí Béla Pázmánd, Rehusch Endréné Sóskut, Deaky Ilona Csákvár, gr. Esterházy Bálintka Csákvár,

özv. Barcza Gáborné Rázalmás, Reichenbach György Szár, Schulz István Nagyláng, Vető Zsigmond Felcsuth; Kék Gézáné Diósd, Káldor Benőné Sóskut, dr. Balassa Imréné Székesfehérvár, Zirnfuss Viktor Sóskut, Kardos Sándorné Felcsuth, özv. Keller Györgyné Székesfehérvár, Bruch Armán Dunapentele, Duchstel István Vál, Bruch Arminné Dunapentele, Bruch Juliska Rázalmás, dr. Burger Simon Etyek, Berzáczy Sándorné Kajászózentpéter, Bretschneider Henrikné Mór, Nagy Alfonzné Székesfehérvár, Kardos Erzsébet Felcsuth, Simonyi Nándorné Dunapentele.

(Folyt. köv.)

Székesfehérvár hetivásári és piaci maximális árai.

A hatóság április 1-től 15-ig a következőkben állapította meg a maximális árakat:

Tej literje 36 f, turó 1 kgr. 1 K, tejfel literje 1-60 K, irósvaj 1 kgr. 4-20 K, tojás 1 drb. 10 f, burgonya 1 kgr. 10 f, petrezselyem 1 csomó (60-70 duka) 6 f, sárgarépa 1 csomó (60-70 duka) 6 f, vöröshagyma 1 kgr. 70 f, fokhagyma 1 kgr. 5-60 K, alma 1 kgr. 80 f, zeller 1 drb. 2-6 f, kárasz I. rendű 1 kgr. 1-60 K, kárasz II. rendű 1 kgr. 1-40 K, kárasz III. rendű 1 kgr. 1 K, csuka 1 kgr. 2-50 K, balatoni ónhal 1 kgr. 2-40 K, keszeg 1 kgr. 1 K, ponty 1 kgr. 2-60 K, hizlalt ponty 1 kgr.-on felül kgr.-ként 2-60 K, hizlalt ponty 1 kgr.-on alul kgr.-ként 2-40 K, harcsa 1 kgr. 3-60 K, csirke 1 pár 1 kgr.-on alul páronként 3-4 K, tyúk 1 drb. 4-5 K, kacsasóvány kgr.-ként 2-50 K, libasóvány kgr.-ként 3 K, kacsakövér kgr.-ként 3-50 K, libakövér kgr.-ként 4 K, dara 1 kgr. 90 f, köleskása 1 kgr. 1-40 K, tarhonya 1 kgr. 1-40 K, tészta 1 kgr. 86 f, fészöltés 1 kgr. 68 f, kenyérliszt 1 kgr. 52 f, fehérlenyer 1 kgr. 70 f, tiszta buzakenyér 1 kgr. 52 f, tiszta rozskenyér 1 kgr. 40 f, olvasztott disznózsír 1 kgr. 6-40 K, hajt 1 kgr. 5-80 K, szalonna bőr nélkül 1 kgr. 5-40 K, hus (kárj, lapocka, comb, oldalas) 1 kgr. 5-40 K, kocsonyahus, tüdő, máj, vesevel 3-20 K, szózt, füstölt, paprikás, abáltszalonna 1 kgr. 6-40 K, friss kalbász és disznósajt 1 kgr. 4-20 K, füstölt kalbász, füstölt hus 1 kgr. 5-20 K, tepertő 1 kgr. 3-80 K. Huskonzervek: Marhahus 1 doboz 1-70 K, gulyáshus 1 doboz 1-60 K, májpástétom 1 doboz 1 K.

Egyes szám ara 4 fillér.

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Ns. Gottesmann Ernő 10. huszárezredbeli alezredes, Vio Loris 69. gyalogezredbeli és Bálványosi Sätzger Géza 10. huszárezredbeli főhadnagyok közül a legfelsőbb dícséret elismerést, Sinkovits Lajos 69. gyalogezredbeli szakaszvezető koronás a vitézségi érem szalagjárt kapt.

— **Dr. Prohászka Ottokár** hadiárva házra Kecán László 5 koronát adományozott. Erdekes megemlíteni ennek az öt korona történetét. Kecán Laci papja, aki jelenleg a harctéren teljesíti hazafias kötelességét, egy kis házi moztított a gyerekeknek. A hadiárva kért lelkesedő kis Laci és huga jövedelmi forrásul használta fel a papa szép ajándékát. Mozieladáásokat rendezett a nagynéni, a nagybácsi, a nagy mama, meg a család közeli ismerősei részére, no meg babus huga barátói is megjelenhettek. De persze nem ingyen történt ez a kitűnő házi szórakozás, hanem mindenkinek kemény líz fillért kellett leszurkolni. Így gyűlt össze az öt korona. A szerkesztőség megígérte, hogy támogatni fogja ezeket az előadásokat, s tekintettel a nemes célra, nem reflektál a szokásos tiszteletjegyre, hanem ő is lefizeti a lelepőt.

Horváthné és Rónainé a következő adományokat gyűjtötték a hadiárva házra: Rigler József Ede Bpest 30 K, Mendl Lówy Wien, Brüder Kohn Wien, Moiret F. Ödön Bpest.

Holdzieher Géza R. T. Bpest 20—20 K, Zolti, Ilonka és Laci, Adolf Reiss Wien, Müller Testvérek Bpest, Magyar Rotoprot R. T. Bpest, Magyar Fénynyomda R. T. Bpest, Horváth Lajoska Szilvágy 10—10 K, Barasits János Bpest 5 K, Gruber Ilonka és Aranka 2 K, Kakasné Szabó Katalin 60 fill., Perselygyűjtés az üzletben 25 K 40 fill., összesen 203 K.

— **Értesítés.** A helybeli „Emmauszi imatársulat” f. hó 9-én reggel 7 órakor a székesgyházban tartandó szentmise után tartja évi közgyűlését a belvárosi kath. kör helyiségében, amelyre a tagok ezennel meghívattak.

— **Hangverseny.** A zenekedvelők Egyesülete április hó 12-én este fél 9 órakor a vármegyeház dísztermében, Rozgonyi Agnes hegedűművészné és Buganovits Mária, a m. kir. opera tagja közreműködésével a Pro Patria egyestület és részben saját alapja javára rendezi 45. hangversenyét. A 4, 3, 2 és 1 K belépőjegyek Krausz Verona tőzsdéjében válthatók. Az egyesület tagjai április hó 5-ig bezárólag kedvezményes jegyekre tarthatnak igényt.

— **Meghívó.** A székesfehérvári keresztény fogasztási szövetkezet, minthogy a f. é. március 26-ára hirdetett közgyűlés nem volt határozatképes, az évi közgyűlést f. é. április 2-án délután 2 órakor a belvárosi kath. kör. helyiségében fogja a f. é. március 17-én közzétett tárgysorozattal megtartani, amely közgyűlés az elszabályok 26. §-a értelmében tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes. E közgyűlésre a szövetkezeti tagokat tisztelettel meghívja az igazgató.

— **A távozó gyogyult katonák hálája.** Bajtársaimmal hosszabb időn keresztül a ménlelepi hadikórházban fektüdtünk mint sebesültek. Most, midőn felgyógyulva távoztunk, nem mulaszthatjuk el szívünk igazi háláját kifejezni és legalázatosabb köszönetet mondani azért a sok jószágért, szeretetért, amelyben részesített bennünket. Ezt a sok jószágot és ritka szeretetet méltóságos Ehrnberger Ernőné ezredesnének köszönhetjük, aki minden idejét sebesült katonáinak áldozza, s mint a leggondosabb szerető anyja gondozza őket. Hálánkat és mély tiszteletünket ezután is kifejezzük ugy Öméltóságának, mint dr. Lauschmann Gyula főorvos urnak és a többi ápoló urhölgyeknek. A jó Isten fizesse meg a páratlan, sok fáradságot, amelyet mi sohasem fogunk elfelejteni, s mindenkor a legboldogabb érzéssel gondolunk vissza arra az időre, amikor a ménlelepi kórházban fektüdtünk beteg. Betegek, de boldogok voltunk. Domán Károly cs. és kir. 25. gy. e. tizedese és bajtársai.

— **Ami nincs rendjén.** Tisztelt Szerkesztő ur! A felsőváros felé vitt tegnap az utam. A régi csendőrségi épület előtt, amely most katonai lakotanya, igazán megbotránkozva láttam a következőket: A kaszárnya környékét valóságos gyermekfalanszka vette körül. A hatalmas kapualatt szintén. Gyerekek, leányok vegyesen, 13—14 évesek is voltak közöttük. Sőt főleg ezeken tűtöttem meg legjobban, mert a kapu alatt valóságos hancurozást folytattak nótázással, visítással és táncal. A kapuór pedig az ő komolyágával sétált le s fel. Hogy ez mennyire nem a gyermekeknek való hely, azt felesleges volna bőven lefesteni. Ki részleteket akar, forduljon a gyermekbírószághoz. Majd ott meg tudja a többit. A katonai ható-

ságnak igazán hálával tartoznánk, ha ezt a viszás helyzetet orvosolná. Egy parancskiadásból áll az egész, s minden rendben van. Tudvalevő, hogy a gyermekhad legnagyobb része az ételmaradékért ólálódik naphosszat a kaszárnyák körül. Egy részét tényleg a nyomor kényszeríti erre, de nem csekély az olyan nebulók száma, akik a jószívű katonák ételajándékát moslékként értékesítik, hogy legyen pénz cukorra, alkohorra, cigarettára, mozira, a leányoknál piperére. Sőt nemcsak a gyerekek között fordul elő ilyesmi, hanem az anyáknál is. Egyik katona mesélte, hogy egy asszony hosszabb időn keresztül jött ételmaradékkal. Szutykosan, rongyosan, úgy tudott könyörögni, mint a törbeesett ördög. Alítottag három gyermeke számára könyörögte az ennivalót. Az esete mesélő katona egyik vasárnap a tőzsászkertbe vetődött. Uramfi, mit lát? Az ő könyörgő, kulduló, sírórózó asszonya van ott, kikenne, fenve, felcicomázva, mint a legtakarosabb menyecske, vígan táncol, egyik bakának a karjaiból a másikba perdlőve. Ezen is kellene valahogyan segíteni, Tisztelettel *Figyelo.*

— **Rongyból milliárdok.** A béke idején egészen tudunkon kívül milliókra menő értékek mentek tönkre, melyek csekély munkával hasznosíthatók. Németország e kérdésben is már egész elől van és most már egy újabb hulladék feloldozásán fáradozik, még pedig sikerrel. Az ételmaradékokat száritótelepeken halmozza fel és azok teljes kiszáradása után mint kitűnő tápanyagot használja fel az állatállomány részére. Legutóbb Köln város száritó telepeinek mérlege került nyilvánosságra és belőle innegelőp adatokat tudunk meg. A város telepein száritott marok kenyérséggel épült és egy év alatt egy

TÁRCA.

A ruca-ügy.

Írta: Árkosi Ferencz Miklós.
(Vége.)

Nem volt a ruca két lábán sem a talpaján, sem sehol semmi jel.

— Hát kié a réce? — szólt vészjóslóan a bíró.

— Akkor nem az enyím, bíró ur! — szólt nyugodtan Kalári néni s közelebb lépet a rucához, jól megnézte és fölkiáltott:

— Úr Isten, hisz e' nem az én récém! Annak több fekete tolla vót a szárnyába, több fekete tolla bíró ur! Jaj, hol kapom meg az én fájin récémöt, hol?

Bóri nagy bajban volt. Nála találták meg. Nem tudta, hogy mit csináljon. Végre ő is közeledett a rucához, megnézte és igen elapadt hangon mondotta:

— Tulajdon az enyím bíró ur, az enyím!

— Hát a jegy?

— Bönött, bíró ur, kicsikoraba vágтам, bönött már.

— Hát a réce nem a tiétek! Loptátok valahol! Nem adom ki! Ha nem keresik, elárverezük — mondotta ki az ítéletet a bíró, majd odaszólt a kisbírónak:

— Ne sajnáld, Zsiga!

A két asszony reszketett, amikor Zsiga elé állott egy jókora pálcával. De azért követték ki a tornácra, ahol a pálcá irtalmatlanul végigjárt a hátukon.

Mikor Zsiga megelégette a büntetést, kilökte őket a tornácraól.

Nem ment utána senki... Minden érdeklődő a szobába gyűlt s tárgyalták az ügyet, de nem értették teljesen. Tudták, hogy tolvaj mind a kettő s hogy a ruca egyiké sem, de akárhogy forgatták a dolgot, nem tudták a valóságot kitalálni.

A két pörüljárt, elagyabugyált asszony ment az uton egymás mellett. Nem kiabáltak. A fogukat vicsoorgatva csöndesen sziszegtek egymásra.

— Hogy a suly ögjön meg! — fordult Bóri felé Kalári néni — ugy-e köllött ez a szégyón.

— Ugy-e jó a másé, kivált ha éjjel jó embőri lábón? — kérdezte gunyosan Bóri.

— Hát láttad?

— Meg hát!

— Mēr loptad el mégis?

— Azér, hogy lássam, mit csinál röggel?

— S láttad?

— Láttam, hogyne!

— Hogy a nyavalya törjön ki!

Fusszon ki a két számód, Jaj az a réce! Te! — fordult Bóri felé — kiszakasztom a gégedőt!

— No, no!

— Te cégörös, gyalázatos tolvaj, velemmel együtt!

— Mocskos tolvaj, boszorkány, velemmel együtt! — vágta vissza Bóri,

— Hóhér kezi-re való cudar köpedelőm, velemmel együtt! — círázta a szót Kalári néni.

Ezeket és még sok minden nagy sértést mondogattak egymásnak, el nem felejtve a gyalázó kifejezések után a szokásos „velemmel együtt” hangoztatását, hogy a másik ne — pörölhesse be.

Míg a Bóri kapujához érték,

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különléle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szünyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

Tavaszi KALAP MODELL ujdonságok megérkeztek; bő választék áll az urhölgyek rendelkezésére, úgy az egyszerű blouzokból órlási választék. **OLCSÓ ÁRAK.** KALAPOK ÁTALAKÍTÁSÁT ELFOGADOM.

Radó női divat különlegességek üzlete, Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

és félmillió korona értékű tápanyagot szállított. A többi város is hasonló nagy eredményeket ért el. Most a szövet hulladékok gyűjtését népszerűsítik és a statisztikai hivatal megállapította, hogy Németország 70 millió lakosa 7 milliárd értékű ruhaneműt használ fel évente ennek egy év alatt egy és fél millió korona értékű hulladéka volt, amelyet eddig nem használtak fel. A német városok elhatározták, hogy a hulladékok feldolgozását rendszeresíteni fogják. Es Magyarországon mikor határozódik el?

— **Edényt lopott.** Zakócs János kocsis, aki Valduhauser Mór Selyem utca 23. sz. alatti lakos részéden kereskedőnél volt alkalmazásban, gazdájától hosszabb időn keresztül lopta az edényeket. „Mintegy” négyszáz korona értékűt emelt el. A rendőri kihallgatáson azt vallotta, hogy bűntársai is voltak. A vizsgálást most ezeket fogja fülönöcsipni. Zakács ellen az eljárás megindult.

— **Hogyan kérjenek a katonák szabadságot.** A hadvezetőség mint már ismeretes, szabadságolja 3-5 heti munkaidőre a katonákat. Miután azonban a hatóságokat egymásra faggatják a szabadságolás iránti felesleges kérésekkel, a szabadságolás kérdésnek módjáról alábbiakban tájékoztatjuk a közönséget: Azok nem kaphatnak szabadságot, akik a harcúterem vannak. Azok sem, akik a harcúterem mögött, de az úgynevezett hadlápterületen teljesítenek szolgálatot. Onnan nem lehet hazaereszteni senkit a törvény szerint.

A többi katonára mind kaphat szabadságot, ha nincs kórházban, vagy üdülőben. A szabadságot magának az illető katonának kell kérnie raporton. Minderki, aki így kéri a szabadságot, meg fogja kapni. Minden kérvény celtalan. Nincs rá szükség. A családtagok tehát ne kérvényezzék a szabadságot. Sem a községelhatárnál, sem a katonai parancsnokságoknál, sem a miniszteriumokban figyelembe sem viszik azokat, hanem egyszerűen a papírkosárba vándorolnak, mert nincs rájuk szükség. Fölösleges pénzkidobás. A kiadott honvédelmi miniszteri rendeletek értelmében ugyanis mezőgazdasági munkák idején szabadságolások engedélyezése a pótzászlóaljakra van rábízva. Ezek pedig megadják a szabadságot mindenkinek a mezei munkára, aki raporton kéri. Még egy fontos dologra hívjuk fel a figyelmet. A szabadságot katonáknak kötelességük idejüket földjük megmunkálására és a harcúterem levők kiegészítésére fordítani. A honvédelmi miniszter rendelete ad embert, sőt igazállatot is ad a föld megműveléséhez, de föltétlenül szükséges, hogy ezek az emberek idejüket a nagy cél elérésére fordítsák. Amelyik katonára nem erre fogja felhasználni a szabadságát, azzal majd katonásan el is fognak bántani. A munkabizottságnak kötelességük ugyanis ellenőrzést gyakorolni s visszélés esetén a szabadságolást megvonatni.

— **Ákik szeretik a jó Fehérvárt.** Márkus István honvédszázados és Visi József honvédőrmester azok, akik a város fásításában igazán szép érdemeket szereztek. Szabad idejüket arra használják fel, hogy a város színpitását előmozdítsák s már eddig is jelentős eredményeket értek el. Az ilyen lelkes katonák megérdemlik, hogy nevük a nagy nyilvánosság elé kerüljön s mindenki tudja az önzetlen fáradozásukat.

— **Kit főlőzött tejért, kit a drága kenyérről.** A rendőrbírósg főlőzött tejért a következőket büntette meg: Szabó Gábor (Ezrespuszta) 100 K, Lendvai Józsefné (Csutora-utca 24.) 30 K, Mészáros Katalin (Széchenyi utca 17.) 30 K, Budai Jánosné (Zámoly utca 21.) 200 koronára lett büntetve. Veisz József pékmestert 150 korona vagy 8 napi elzárásra büntették, mert a kenyér kilóját 84 fillérről árusította. Mohai Ferenc pék pedig (Budai ut) 50 kor. pénz-büntetést kapott.

— **Könyvet a harcúteremre!** Az Országos Hadsegélyző Bizottság és a Magyar Szent Korona Országainak Vöröskereszt Egyesülete könyveket, fűzeteket, képes újságokat kéri a harcúterem levő katonák részére. A küldemények a Vöröskereszt Szereteadomány-osztályhoz (Budapest V., Lipót-körtút 1.) címzendők. A kir. postabizományozás szállítja a csomagot, ha ráírjuk: „Szereteadomány a harcúterem levő katonák számára.”

Közgazdaság.

A szőlő metszése.

— **En pedig — mondja a szőlőtő — világosan beszélek az emberhez; de az ember nem gondolkodik. Veszí elhőjárt és megnyír, mert így tanulta apjától, ki szintén nem gondolkodott. A gondolkodó ember előtt felődik a kérdés önkénytelenül is, hogy mi és a többi gyümölcsöző növények, mikor raktározzuk el jövővéi gyümölcsünket a termőbimbóba?** Tavasszal, mikor megindul bennünk az élet? . . . Nem! . . . En — a szőlő — midőn tavasszal kifejtjem bimbóimat, már mutatom a fűrtöt, a gyümölcsöt is. Ennek képzésére tehát tavasszal nincs időnk már. Tehát korábban. Talán télen? Nem, télen alszunk. Tehát még korábban? Igen, ősszel. Midőn ősszel leszedik rólunk a gyümölcsöt, mi nem pihenünk. Minden életerőnkét összeszedjük és mielőtt beállna a dermesztő hideg, mely alomra készíti, elraktározzuk a jövővéi gyümölcsöt termőbimbóinkba.

Mily csodálatos! . . . Tehát mikor tavasszal, odaáll eléd az ember olójával, akkor már benned van a gyümölcs? . . . Igen, így van; ez a természet törvénye nálatok. És az ember levágja a vesszőt bimbóstól együtt, de levágja vele a termést is. Ezután

panaszokodik, hogy nincs jó szőlőrejtje.

Azt meg egyáltalában nem veszi figyelembe az ember — beszél tovább a szőlő — hogy én futónövény lévén, a gyümölcsöt nem az alsószemekbe raktározom el, hanem a 3—4, 5—6-ik bimbókba. Midőn tehát lemetszi vesszőimet két szemre, lemetszi termésemet s amit még tudok hozni, azok már csak bilingek és nem termés.

Beszédebből kedves szőlő az az okulásom, hogy hosszúra kell téged metszeni.

Eme husszumetszés hallására rémülve néz a régi szokás embere. Fejcsóválya mondja: „jó-jó egy-két évig terem a szőlő, azután kipusztul.” Erre adjon választ a lugosszőlő. Elél 30—40 évig egész vidáman; rengeteg termést hoz évenként. Miért? Mert természetesen megfelelő husszumetszést kap. Ennek folytán nem kell minden évben felépíteni saját testét, vagyis vesszőit, a tápanyagokat a fűrtképzésre fordítja; s innét van az, hogy a lugosra eresztett szőlők mindig bőven teremnek. Csak az a szőlő pusztul el, mely sohasem kap új tápanyagokat trágyázás alakjában. De hisz az ember is csenevész lesz, ha rosszul táplálkozik s elhal, ha nem eszik. Ne vegyük ezt rossz néven a szőlőtől sem.

A szőlő élettanára vonatkozó ezen előzmények után az a tőke elmondja nekünk egyebek mellett máj is.

A husszumetszés után ez felel meg futónövény természetemre. Amde ha az őrle mégis rövidre nyír, tekintet nélkül termő és terméketlen vesszőimre, hogyan hozhatnék tehát termést?

— **Termő és terméketlen vessző?** Hát ilyen osztályozás is van egy egy szőlőtő — mondjuk — nyolc vesszője között?

Hogyné volna! — felel a szőlőtő. Hisz fajom fenntartása kényesítő erővel utal erre. A termővesszőn meghozom az ideit termést. Szüret után rögtön raktározni kezdem a jövő évi termést az ideit terméketlen meddő vesszőkbe. Jövő évben tehát, vagyis inkább szürettől kezdve már az ideit meddő vesszők termővesszők lesznek és élettolyamatom így megy tovább évről-évre.

Ertem, átlátom beszéded igaz voltát jó szőlőtő. Van termő és terméketlen vessződ, amint, hogy van termő és terméketlen ága a körte, alma stb. fáknak is.

Hogy melyik a termővessződ, miről ismerem meg? . . . *Mindazon vessző, mely a múlt évi vesszőn, csappon áll, termékeny. Aki ezt nem tudja, ne vegyen őrle kezébe, hogy szőlőt messen, mert lenyensi a termést. Ha tehát megnézik egy tőkét s látok rajta olyan vesszőt, mely egyenesen a tőke fejből, vagy nyakból nőtt ki, egy terméketlen vessző. Vagyis*

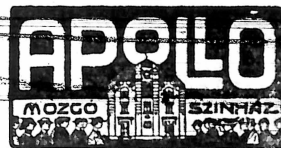
az egyéves vessző mindig terméketlen. Ha majd azt visszametszem, a megmaradt csapból előtörő vessző lesz termékeny. Ez csalahatatlan jel a vessző megismerésére. De van más jel is. A szőlő itt már nem beszél, de szinte kiáltva mondja: „nézz meg csak jól s azonnal megismered a termővesszőt!” A termővessző vékonyabb, mint a terméketlen; inkább gömbölyű, izületi rövidiek, büttykei vastagok s minden büttyöknél kissé elhajlik, bimbói nagyok, gömbölyűek.

Velencei.

(Folyt. köv.)

— **Ujtás a női reform-fűzők terén;** gyári lerakatot sikerült szerezni oly higienikus „Radium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Radium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárutás egész megyére Vermei Frigyesnél. Blous-ujdonságok állandó raktára.

Nagyszerű ujtás folytán gyermekfővelétek a legsikerültebben készülnék VIRAG műtermében Rákóczi-utca 5. Szőlő egyéves árak. Telefon 334.

Szombaton és vasárnap, április 1 és 2 án:

Elsőrangú vígjáték-száger

PUCGER UR KACMAREK

Bohózat három felvonásbau. A katonaelet humorá mindenkit meg fog kacagtatni.

Testvérek egymásbirt

Dráma 2 felvonásbau.

Mester-féle auktuális filmsorozat.

Előadások:

Szombaton fél 7 és 9 órakor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor. Rendes helyárak.

Hátfőn és kedden:

(április 3 és 4-én)

ASTA NIELSEN.

Világhírű művésznő legújabb filmszenzációja.

Alkalmi vétel!

RENKIVÜL OLCSÓN jön eladás alá, míg a készlet tart

Több 100 vég legfinomabb HIMZÉS fehérneműre alkalmas; továbbá női és férfi ajour ZSEBKENDŐ nagymennyiségben

Vermes áruházban.

SZINEAZ.

Révész Erzsébet jutalomjátéka.
Révész Erzsébetnek, a színtársulat kitűnő táncosnőjének pöntekete este volt a jutalomjátéka „O, vagy senki” operettben. Az elsőrendű előadásban telt ház jelent meg s a jutalomjátékot szokatlan meleg ünneplésben részesítették, akinek a sok tapson, vastapson kívül a váratlan meglepetésből is bőven kijutott. Révész szemmel láthatólag meglepte az ünneplés, s viszonzásul-kabinetalakítást nyújtott. Partnerai szinte jökdével és művészettel asszisztáltak.

Könyves-par bucsufellépte.
Könyves Jenő, színtársulatunk helyettes igazgatója és neje Székely Ilona kedden este tartják bucsufelléptüket a Taifun-ban. Könyvesné csak az idei szезontól, illetve székesfehérvári közönségtől bucsuzik, Könyves János azonban végleges istenhözadót mond a színészlétnek. A székesfehérvári közönség már régóta ismeri ezt a két kiváló művészetehetőt, akik igazán sok élvezeteseget szereztek nekünk. Könyves Jenő stagnáló társulata még mindig élénk emlékezetben van, s mint előadásoknak szokták odaállítani azokat a játékokat, amelyek Könyvesét és tagjait produkálta. Könyves Jenő több évtizeden át volt igazán lelkes munkása a magyar színészlétnek s a drámai erők között határozottan az elsők között foglalt helyet. Sokoldalú színész, akit minden szerepében unak talál az ember, akit minden szerepét gobelinszerűen szokta kidolgozni. Az igazi színész-idealizmus hevítette lelkületét s ennek köszönhető, hogy a színművészetben oly tekintélyes nevet vívott ki magának. Komoly, megértő ember, aki mindig nagy gondot fordított arra, hogy a deszkákon, ahol ő megjelenik, csak kultúra legyen. Mint rendező, szintén elsőrendű kapacitás. Hogy például az idei szезon általában magasabb nivóra volt a megelőzőkénél, az nagy részben az ő érdeme, amelyet a kitűnő rendezésekkel ért el. Az ilyen ember távozását a színpadról, csak fájlalni tudjuk s jóleső örömmel hallanók esetleg később, hogy redivivus lett.

Könyvesné bucsuzását szintén csak sajnálkozással vehetjük tudomásul, mert férje művészetehetőnek, lelkes színészegyéniségének ő is részese, akit mindenkor szívesen láttunk játszani. Székesfehérvár közönségéhez mindketten igazán közel állanak, így biztosra vesszük, hogy a keddi est ünnepi est lesz a távozó és bucsuzók meleg és lelkes ünneplésével. A fényesnek ígérkező este már előre felhívjuk a közönség figyelmét.

Heti műsor:

- Április 1. Bocaccio.
- 2. „ ”
- 3. Postásfiú és huga, a karasznyúlzat jutalomj.
- 4. Taifun. Könyvesék bucsufellépte.
- 5. Elvált asszony. Kormos Ilonka mint vendég.
- 6. Tatárjárás. Kormossal.
- 7. Varázskeringő. Kormos Ilonka utolsó fellépte.
- 8. Hoffmann meséi. Andor Zsiga karnagy jutalomjátéka, Toronyi Gyula operanékes m. vendég.
- 9. Sybill. Albert Böske bucsufellépte.

Székesfehérvár sz. kir. város polgármesterétől.
4342/1916.

Hatósági hirdetmény.

Tudomásul vétel és mihez tartás végett közhírré teszem, hogy oly széna és szalmakészletek, amelyek az országból való kiszállításra vannak szánva a m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 20563/eln. 1916. sz. rendelete értelmében a hadiszolgáltatási törvény alapján igénybe vétetnek.

Figyelmeztetem tehát a termelőket és kereskedőket, hogy amennyiben tudomásomra jutna, hogy közülük bárki szénát és szalmát az országból kiszállítani szándékozik, a kiszállítást meg fogom akadályozni és azt hadi célokra igénybevetnek fogom kijelenteni. Hadi célokra igénybe vétetnek továbbá azok a széna készletek is, a melyek a termelőnél, vagy kereskedőnél mint a gazdasági szükségletet meghaladó fölösleg jelenkezne. Ha tehát ilyen fölösleg szénakészlet tudomásomra hozzátik, arról a hadiszolgáltatási törvény alapján leendő igénybevétel miatt a cs. és kir. katonai parancsnokságot értesíteni — fogom.

Amennyiben a szénakészlet birtokosa vitatná azt, hogy a nála levő szénakészlet gazdasági szükségletét meghaladná e kérdésben a m. kir. gazdasági felügyelőség meghallgatása mellett fogok dönteni és az illetékes hadbizottságot megkeresni az iránt, hogy a kérdéses szénakészletet a hadiszolgáltatási törvény alapján vegye igénybe, vagy pedig azt a birtokosnál hagyja meg.

Székesfehérvártól, 1916. évi március hó 29-én.

Dr. Sára Gyula polgármester.

Aki a hadiárvékat szereti, az a dr. Prohászka Ottokár hadiárvalház levélzáró bélyegjeit használja. Kapható a szerkesztőségben és az üzletekben.

Telefon 233. — Tefon 233.

KÖZKIVÁNATRA MA, VASÁRNAP

Indus halál.

5 felvonásos amerikai filmszenzáció.

Előadások 3, 5, 7 és 9 óraker.

Rendes helyárak.

Hétfőn és kedden, április hó 3 és 4-én:

Henny Porten-sorozat MŰVÉSZ LELKEK.

Nagyszabású pótműsorral.

2 előadás fél 7 és 9 óraker.

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbnak bizonyult háziszser a dr. STÖRK-féle komprimát mell-pasztila. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Róbert „Magyar Korona” gyógyszerárában, Székesfehérvár, Városházter.

APRÓHIRDETÉSEK.

Mindenesfiut, tisztességet felvez az Egyházmegyei Könyvnyomda Szt. István-ter 1. sz.

Cukorrépa 50 métermazsa eladó 4 koronával, Felsőkirálysor 43. sz.

Egy boiti leány felvetetik Kümmel virágüzletben, Kossuth utca.

Karpiros munkákat szoid és megbizható kivitelben készít Turner Imre karpiros és diszitő Szt. István-3. szám.

Egy mindesfiu felvetetik Almássy Istvan uri és női divatüzletében.

Egy burtozott szoba azomai kiadó. Cim a kiadóban.

Erős erős herélt lo elado. Budai-ut 16.

Nagyobb mennyiségű takarmányrépa Öreg-ut. 56. sz. alatt eladó.

Lakatos és gyári munkások felvetetnek a villamos.

Szabas, varras és mintarajzolásban alapos oktatás nyerhető, Urban Margit tanintézetében, Ybl-Miklós-utca 14.

Tanulóknak 2 keresztény 14—15 éves fiut fizetéssel fel vesz Gerendai Gyula fehérmű kereskedő Székesfehérvár Kossuth u. 4.

Hazelás. Kigyó-utca 23. számú ház szabad kézből eladó.

Motoros szantogepok bármily javítását, felügyeletét, kezelését vagy jókárban tartását vállalja Kümmel Viktor, Székesfehérvár.

Nagy munkához jöhézből való vatro- és tanulóleányokat felvez Pajorné, Fekete Anna, Nagy Sándor-utca 11. Egy kisebb bejáróleány

Szarcsa utca 3 számú ház, mely gazdalkodásra kitűnően alkalmas, 3 lakószobával, 12 lo számára istállóval, kedvező nagy baromfi-tenyésztő hellyel sürgösen eladó. Tudakozni ugyanott Horváth Jánosnál.

Kerti ását elvállalok. Cim a kiadóhivataltban.

Vadaszkocsi, csaknem új, szépen párnázott kitűnő rugókkal, olajban járó tengelyekkel olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Felsőkirálysor 20 szám alatt még nyolcvan métermazsa takarmányrépa és öven métermazsa jó széna eladó.

Bejaro leány felvetetik Neproszszel Gyulánénál. Kigyó-utca 5.

Gyerek-kocsik legolcsóbbtól a legfinomabbik Gerendai Gyula vászon, fehérmű, gyermek-kelengye üzletében kaphatók, Székesfehérvár, Kossuth-u. 4.

Borkovits Berta női kalap-divat-teremben Ferenc József-ter 17. I. emelet, ügyes-tanulóleány felvetetik.

Óriási ribizke tővenkint 16—20 fill., bőtermő málna tővenkint 4—5 fill., nemes számóca (eper) palántáknk 1 fill., nürnbergi édes torna kilogrammonként 60—80 fill., óriási bibor-szászorszép palántáknk 4 fill., nemesített krizantem palántáknk 4 fill., közönséges krizantem csemőkint 10 fillér kapható Széchenyi-u. 26. sz.

A Stampay-féle imák és énekek kaphatók Horváthné és Rónáiné papirkereskedésében 50 és 70 filléres árban.

Igen tisztelt Méhész Urak!

Van szerencsénk beces tudomására hozni, hogy Székesfehérvártól Pálya-utca 28. sz. házukban egy nagyobb gőz-viaszolvastó és mülépkészítő mühelyt létesítettünk.

Ezen vállalkozásunk óra irányul, hogy a t. méhész társainkat hathatósan támogatassuk és általános melegekedést nyújtsunk, még pedig oly képpen, hogy amerikai hengergepűnkön vegyítsza viaszunkból 1-50 rendű mülepet állítsunk elő.

A mülep napi ára ez idő szerint 9 ko ona kg-ként.

Elvállalunk tiszta és salakmentes viaszt müléppé való kihengerelésre is, melyért kg-ként munkadíj fejében 1-10 koronát számítunk.

Egyben értesítjük a t. méhész urakat, hogy 10 kg. száraz sonkoly bekioldése ellenében, 2 kg. vegyítiszta 1-50 rendű mülepet adunk a megadott méret szerint, ami által élünk a méhész urakat egy nagy és fáradságos munkától megkímélni.

Az igen tisztelt méhész urak emel-vállalkozásunk szives pártfogását kérve, maradjunk kiváló tisztelttel.

Pollermann Pálné és Társa
viaszöntőde és mülép-készítő telepe
Székesfehérvár
Pálya-utca 28.

Általános Bank és Takarékpénztár rt.
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Betéteket elfogad előnyös kamatozás mellett.

Váltókat leszámítol.

Értékpapirokat vesz és elad.

Sorsjegyeket csekély foglaló befizetése mellett elad s a hátralék tetszés szerinti összegben törleszhető.

Kisorsolt sorsjegyeket és szelvényeket bevált.

Külföldi pénznemeket vesz és elad.

Tőzsdéi megbízásokat pontosan teljesít.

LEGUTJABB

női selyem tagal- és szalmakalap-formák.

Legdivavatosabb virág-, toll és kalapdiszkek.

BLOUSEJUDONSÁGOK.

Legolcsóbb árban kaphatók

Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városházter. —